

**ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ
АДМІНІСТРАЦІЇ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

РОЗГЛЯНУТО

Педагогічною радою
Хмельницького ліцею № 15
імені Олександра Співачука
Протокол № 1 від 29.08.2022
Директор ліцею № 15
_____ Алла КІЯЦУК

СХВАЛЕНО

Вченою радою Хмельницького
обласного інституту
післядипломної педагогічної освіти
Протокол № _____ від _____
Ректор
_____ Віктор ОЧЕРЕТЯНКО

***БЕКҐРАУНД
ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ
В РОБОТІ З УЧНЯМИ
НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ***

Методичний посібник

Автор: Козяр-Бакіна Н.О.
учитель початкових класів
Хмельницького ліцею № 15
імені Олександра Співачука

**Хмельницький
2022**

Бібліографічні показники:

- автор досвіду: **Козяр-Бакіна Наталія Олексіївна**, учитель початкових класів Хмельницького ліцею № 15 імені Олександра Співачука, освіта вища, спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, старший-учитель, стаж - 18 років.

- тема досвіду: **«Бекграунд діяльнісного підходу в роботі з учнями Нової української школи»**

- адреса досвіду: Хмельницький ліцей № 15 імені Олександра Співачука

- анотація : у посібнику розкрито теоретичні аспекти та методику застосування різних форм та методів діяльнісного підходу в роботі з учнями НУШ та ефективність його через інформаційне забезпечення. Діяльнісний підхід – це основа організації освітнього процесу в початковій школі, це спрямованість на розвиток ключових компетентностей та наскрізних умінь особистості. Забезпечення інформаційного матеріалу (бекграунд) через інтерактивні мультимедійні засоби навчання сприяє організації активних форм і методів навчальної діяльності учнів на основі їх особистісного досвіду та спрямованих на використання елементів ігрової діяльності. Сучасні інтернет-ресурси дають змогу успішніше і швидше адаптуватися до довкілля і соціальних змін, що відбуваються, одержувати необхідні знання як нині, так і в майбутньому. Це важливий чинник створення системи освіти, що відповідає вимогам і процесу реформування традиційної системи освіти у світлі вимог сучасного інформаційного суспільства. При діяльнісному підході надається пріоритет такому навчанню, де здобувачі освіти вчаться самостійно знаходити потрібну інформацію, виділяти проблеми, шукати шляхи їх раціонального розв’язання, критично мислити, застосовувати набуті знання у повсякденному житті.

В посібнику подано розвивальні завдання, скоромовки розроблені для забезпечення діяльнісного підходу в роботі з учнями НУШ.

Посібник буде корисним для вчителів початкових класів.

Досвід вивчала: заступник директора з навчально-виховної роботи в початкових класах Хмельницького ліцею № 15 імені Олександра Співачука Кривошей Ніна Василівна. Методична розробка розглянута педагогічною радою Хмельницького ліцею № 15 Імені Олександра Співачука, протокол №1 від 29.08.2022 року.

ВІЗИТНА (ІНФОРМАЦІЙНА) КАРТА ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ

Прізвище, ім'я, по-батькові:

Козяр-Бакіна Наталія Олексіївна

Адреса досвіду: Хмельницький ліцей № 15

імені Олександра Співачука

Фах, посада: вчитель початкових класів

Кваліфікаційна категорія: спеціаліст
вищої категорії, звання «старший
вчитель»

Педагогічний стаж: 18 років

Назва досвіду: «Бекграунд діяльнісного

підходу в роботі з учнями Нової

української школи»

Класифікація досвіду за темою та змістом: локальний

Класифікація досвіду за характером діяльності: раціоналізаторський

Суть та зміст досвіду: використання діяльнісного підходу на уроках в
початкових класах НУШ

Анотація досвіду: Забезпечення належного рівня реформи НУШ в початкових класах стає особливо актуальним, адже це є основою для подальшого впровадження реформи в школі II ступеня. Свою роботу вчителька спрямовує на ефективну організацію освітнього процесу, на створення умов, за яких здобувач освіти може і хоче навчатись та розвиватись, через застосування різних форм та методів діяльнісного підходу. Бекграунд діяльнісного підходу в роботі з учнями початкових класів дає можливість підвищувати якість освітнього процесу, розвивати творчі здібності як окремої особистості так і всього учнівського колективу. На таких уроках учні займають активну позицію в засвоєнні навчального матеріалу, зростає мотивація до одержання знань. Застосування різних форм та методів діяльнісного підходу дозволяють вчительці давати якісні знання, зацікавити навчанням учнів, активізувати їх пізнавальну діяльність, привчити їх працювати самостійно, творчо і наполегливо.

Відомості про вивчення досвіду: досвід вивчався заступником директора з
навчально-виховної роботи початкових класів Хмельницького ліцею № 15 ім.
О.Співачука Кривошей Ніною Василівною, розглянуто на засіданні педагогічної
ради, протокол №1 від 29.08.2022 року.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
ОСНОВНА ЧАСТИНА	
РОЗДІЛ І	9
ЗАСТОСУВАННЯ ФОРМ ТА МЕТОДІВ ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ В РОБОТІ	
З УЧНЯМИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ	
1.1. Діяльнісний підхід як основа організації освітнього процесу в початковій школі	9
1.2. Інтерактивне навчання як спосіб реалізації системно-діяльнісного підходу на уроках.	11
1.3. Застосування діяльнісного підходу на різних етапах уроку	14
РОЗДІЛ ІІ	18
ЗАСТОСУВАННЯ ФОРМ ТА МЕТОДІВ ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ В РОБОТІ	
З УЧНЯМИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ.	
2.1. Скоромовки для розвитку мовлення	18
2.2. Розвивальні завдання « Світ навколо тебе »	33
ВИСНОВКИ	43
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	45

ВСТУП

"Єдиний шлях, що веде до знань – це діяльність".

Бернард Шоу

Сьогодні суспільство переживає зміни у всіх сферах життя. Звичайно, це стосується і освітньої галузі. Стало зрозуміло, що дітей треба навчати по-новому, що перевірені століттями методи навчання та виховання не достатньо можуть забезпечити успішну адаптацію випускників до життя в сучасному суспільстві. Обсяг наукової інформації швидко зростає – за кожні 10 років він подвоюється. Тому очевидно, що які б міцні і різнобічні не були знання учня, він опиниться безпорадним у житті перед величезною кількістю завдань і проблем, якщо не навчиться вчитися, змінювати себе, іти в ногу з сучасним життям.

Якщо ще 10-15 років тому серед педагогів різного рівня йшли палкі дискусії про цілі освіти, то в наші дні це питання стає риторичним. Вирази «вміти вчитися», «готовність до саморозвитку», «самореалізація особистості» можна прочитати в статті і нормативному документі, почути в будь-якій аудиторії, де педагоги та психологи обговорюють проблеми сучасної освіти. Проте чи завжди ми самі розуміємо зміст цих слів, а головне – чи володіємо методами організації освітнього процесу, котрі втілять ці слова в реальну практику.

Введений в 2018 році Новий державний стандарт покликаний модернізувати початкову освіту в Україні і створити нову школу відповідно до нових запитів суспільства.

Головне призначення нового стандарту – формування і забезпечення на державному рівні умов і вимог, спрямованих на досягнення стратегічної мети освіти – виховання успішного покоління громадян України, які володіють сучасними знаннями, навичками і компетенціями.

Новий Державний стандарт початкової загальної освіти ґрунтується на засадах особистісно-орієнтованого, компетентнісного і діяльнісного підходів, що реалізовані в освітніх галузях і відображені в результативних складових змісту освіти.

Діяльнісний підхід – це спрямованість освітнього процесу на розвиток ключових компетентностей та наскрізних умінь особистості; застосування

теоретичних знань на практиці; формування здібностей до самоосвіти й командної роботи; успішна інтеграція в соціумі та професійна самореалізація.

Діяльнісний підхід є альтернативним методу передачі знань та їх пасивного засвоєння, дає змогу досягти освітніх цілей, що втілюють потреби суспільства і держави.

Вивченням діяльнісного підходу займався широкий загал дослідників. Принципами розвитку проблеми стали дослідження фізіологів початку ХХ ст. – В.М.Бехтерева, І.П.Павлова, І.М.Сеченова та ін. Основні положення діяльнісної теорії розвитку психіки дитини та теорії навчальної діяльності розкрито в працях досвідчених радянських психологів А.В.Брушлицького, Л.С.Виготського та ін.

Ученими досліджено поняття «діяльність», її структурні компоненти, їхні властивості й умови взаємодії основних елементів системи. Для реалізації діяльнісного підходу в навчанні побудова змісту предмета й добір методики навчання мають забезпечувати зв'язок між способами діяльності учасників педагогічного процесу й засвоєними знаннями, формуванням критичного мислення, розвитком розумових сил і здібностей здобувачів освіти і вчителів.

Діяльнісний підхід охарактеризовано через розроблені теорії та концепції:

- розвивального навчання (Д.Б.Ельконін і В.В.Давидов);
- поетапного формування розумових дій (П.Я.Гальперін, Н.Ф.Тализіна);
- формування перцептивних дій (А.В.Запорожець);
- проблемного навчання (психологи – Д.М.Богоявленський, Т.В.Кудрявцева; дидактики – М.О.Данилов, І.Я.Лернер).

Українська науковиця Оксана Онопрієнко стверджує, що «місією початкової школи визнано плекання особистості дитини, побудова навчання згідно з її віковими та індивідуальними психофізіологічними особливостями, формування в неї загальнокультурних і морально-етичних цінностей, ключових і предметних компетентностей, необхідних життєвих і соціальних навичок, що забезпечують її готовність до продовження навчання в основній школі, до життя у демократичному й інформаційному суспільстві».

Найціннішим результатом початкової освіти в особистісному вимірі О.Онопрієнко вважає є «здорова дитина, мотивована на успішне навчання,

дослідницьке ставлення до життя; це учень/учениця, які вміють здобувати навчальний досвід із різних джерел і критично оцінювати інформацію, відповідально ставитися до себе та інших людей, усвідомлювати себе громадянином/громадянкою України»

Сучасні потреби суспільства, упровадження нового Державного стандарту загальної середньої освіти потребують організації освітнього процесу через особистісно-орієнтований, компетентісний, діяльнісний та проблемний підходи.

Саме реалізація діяльнісного підходу дозволить здійснити підготовку здобувачів освіти, здатних самотійно і активно діяти, приймати рішення, швидко адаптуватися в суспільстві. Усвідомлення важливості діяльнісного підходу на уроках в НУШ зумовило вибір теми дослідження: «Застосування форм та методів діяльнісного підходу в роботі з учнями Нової української школи».

Мета дослідження: визначення поняття і значення діяльнісного підходу у навчанні учнів початкових класів НУШ, поширення досвіду проведення уроків з застосуванням діяльнісного підходу, опис методики застосування сучасних технічних і інформаційних засобів навчання, використання сучасних педагогічних технологій на всіх етапах уроків.

Об'єкт дослідження: діяльнісний підхід, як результативна складова змісту освіти.

Предмет дослідження: реалізація діяльнісного підходу в НУШ.

Згідно з метою дослідження визначені наступні *завдання* дослідження:

1. Теоретично дослідити проблему реалізації діяльнісного підходу в роботі з учнями НУШ.
2. Розробити презентаційні матеріали, які передбачають реалізацію діяльнісного підходу, і виявити їх ефективність.

Для вирішення задач були використанні наступні *методи*:

1. Теоретичні методи дослідження (аналіз, синтез, узагальнення, порівняння, систематизація та ін.)
2. Емпіричні методи дослідження (педагогічні спостереження, психолого-педагогічний експеримент).
3. Методи кількісної та якісної обробки результатів дослідження.

Апробація: практичний матеріал, наведений в другому розділі посібника, був застосований під час уроків із здобувачами освіти

Практичне значення посібника визначається в тому, що розроблена серія презентацій із застосуванням діяльнісного підходу під час навчання здобувачів освіти в початковій школі становить інтерес для вчителів початкової школи.

Структура посібника. Посібник складається з передмови, двох розділів, висновку, списку джерел.

ОСНОВНА ЧАСТИНА
РОЗДІЛ І
ЗАСТОСУВАННЯ ФОРМ ТА МЕТОДІВ ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ
В РОБОТІ З УЧНЯМИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ:
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

1.1. Діяльнісний підхід як основа організації освітнього процесу в початковій школі.

Сучасні реформи в системі шкільної освіти потребують таких способів організації та підвищення результативності освітньої діяльності, які сприятимуть невинному розвитку здобувачів освіти і забезпечать переорієнтацію навчання від уявного набуття знань до справжнього розвитку вмінь.

Введений в 2018 році новий Державний стандарт початкової освіти покликаний модернізувати початкову освіту в Україні і створити нову школу відповідно до нових запитів суспільства.

В основі нового Державного стандарту лежить діяльнісний (системно-діяльнісний) підхід, що передбачає розвиток і виховання якостей особистості, які відповідають вимогам інформаційного суспільства та завданням побудови демократичного громадянського соціуму на основі діалогу культур. Щоб успішно вирішити ці завдання, кожному педагогу школи важливо зрозуміти, що, навіщо і яким чином змінити в своїй діяльності.

Важливе місце у структурі освіти займає початкова школа, яка повинна створити всі умови для розкриття природного і творчого потенціалу дитини, так як цей період є основою подальшого успішного навчання здобувачів освіти в основній школі. Пріоритет надається навчанню самостійно знаходити потрібну інформацію, виокремлювати проблеми, шукати шляхи їх раціонального розв'язання, вміти критично мислити, застосовувати набуті знання у вирішенні нових завдань.

Саме діяльнісний підхід у навчанні є одним із провідних у сучасній початковій школі. Його застосування забезпечує можливості щодо вироблення в здобувачів освіти необхідних пізнавальних вмінь, компетенцій саморозвитку та самовиховання. Діяльнісний підхід дозволяє дітям глибоко поринути у таємниці навчального предмету, оволодіти методами його пізнання та різними способами

розв'язування завдань щодо організації роботи у класі із запровадження діяльнісного методу навчання.

Діяльнісний підхід спрямований на розвиток умінь і навичок учня, застосування здобутих знань у практичних ситуаціях, пошук шляхів інтеграції до соціокультурного та природного середовища.

Діяльнісна (стратегічна) лінія сприяє формуванню діяльнісної компетентності шляхом формування навчальних умінь і навичок, опанування стратегіями, що визначають мовленнєву діяльність, соціально-комунікативну поведінку здобувачів освіти, спрямовані на виконання навчальних завдань і розв'язання життєвих проблем.

Поняття діяльнісного підходу вказує на необхідність досягнення зворотного зв'язку. Сформувати якісні освітні результати можливо лише за умови системного включення здобувачів освіти в самостійну навчально-пізнавальну діяльність. Даний підхід реалізується за допомогою технології діяльнісного методу – методу навчання, за яким дитина не отримує знання в готовому вигляді, а здобуває їх сама в процесі власної навчально-пізнавальної діяльності.

В.О.Сухомлинський вбачав у діяльнісному підході ще й інше – поважне ставлення до людської гідності, особистості учня. Таке ставлення він вважав найважливішим педагогічним інструментом, оскільки дає змогу зберегти всі хороші людські якості, що були закладені у дитини від народження – доброту, людяність, невгамовність, і не дає змоги розвиватися поганим властивостям – безвольній і мовчазній покірності, безсердечності, жорстокості.

Діяльнісний спосіб навчання – це включення кожного школяра в процес, коли компоненти діяльності ним самим спрямовуються і контролюються. Цей спосіб навчання забезпечує комфортне психологічне самопочуття здобувачів освіти і вчителя. При цьому знижує кількість конфліктних ситуацій на уроках. Найголовніше, що діяльнісний спосіб не руйнує традиційну систему навчання, а перетворює її, зберігаючи все необхідне для реалізації нових освітніх цілей.

Адже знання виникають тільки в результаті певних дій самого учня з досліджуваним об'єктом, з чого випливає, що знання вторинні по відношенню до дій. Знати – значить не просто запам'ятати щось, а вміти здійснювати діяльність,

пов'язану з цими знаннями. Таким чином, знання або сума знань-це не мета навчання, а його засіб. Знання засвоюються для того, щоб з їх допомогою виконувати дії, здійснювати діяльність, а не для того, щоб вони просто запам'яталися. Первинною в навчанні є діяльність, дії і операції, за допомогою яких сам учень здійснює пізнавальні дії з метою придбання необхідних йому знань. Але, так як система операцій, що забезпечує рішення навчальних задач певного типу, називається способом дій, то кінцевою метою навчання є формування у школярів способів дій, що забезпечують вміння вчитися, тобто формування навчальної діяльності, в процесі якої відбувається найбільш ефективний розвиток всієї особистості.

Таким чином, діяльнісний підхід - це така організація освітнього процесу, за якої головна увага приділяється активній, різнобічній, продуктивній, максимально самостійній навчально-пізнавальній діяльності здобувачів освіти. Суттю діяльнісного підходу є розвиток особистості учня на основі засвоєння ним способів дій. Саме тоді школяр зможе сам учитися в класі та вдома. Ці способи – основа формування компетенцій «уміння вчитися самостійно».

Правильно організоване навчання формує методи і способи дій, впливає на зростання мотивації і навчальної активності, закладає основи для занять самоосвітою і саморозвитком упродовж усього життя, готує до продуктивної праці.

Спілкуватися з учнем, як із партнером, не опускаючись, а піднятися на рівень дитини – мета багатьох освітніх інновацій. Лише поставивши дитячу особистість у центр усієї діяльності, зробивши її посередником у взаємодії суб'єктів навчання, побачимо очі, що блищать «жагою» відкриття, і переконаємося, що працювати потрібно лише так.

1.2. Інтерактивне навчання як спосіб реалізації системно-діяльнісного підходу на уроках.

Типова освітня програма під керівництвом О. Савченко розроблена таким чином, що теми, які пропонуються для вивчення учнями, враховують дослідницькі інтереси дітей. Математичні та мовні уміння при цьому відіграють

інструментальну роль та виступають засобами вирішення проблемних питань, ситуацій, пізнання світу. Згідно з Державним стандартом початкової загальної освіти основними принципами її розбудови є дитиноцентризм та створення умов для повної реалізації здібностей, таланту, всебічного розвитку кожної дитини; формування компетентної особистості.

В своїй роботі я застосовую особистісно-орієнтоване, проблемне, інтерактивне, проєктне навчання, всі форми і методи, які є основою діяльнісного підходу, які сприяють формуванню компетентної особистості.

Застосовуючи інтерактивне навчання – як спеціальну форму організації пізнавальної діяльності, я намагаюсь створити комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність.

За своєю суттю людина взагалі й дитина зокрема – творець. Тому треба прагнути, щоб здобувачі освіти не копіювали, а насамперед творили. В основу навчального процесу, в якому застосовують інтерактивні методи, закладено співробітництво і продуктивне спілкування, спрямоване на спільне розв'язання проблем, розвиток здатності визначати головне, ставити мету, планувати діяльність, розподіляти функції, відповідальність, критично міркувати, досягати значущих результатів. Категорію «інтерактивне навчання» можна визначити як:

- а) взаємодію вчителя та учня в процесі спілкування;
- б) навчання з метою вирішення лінгвістичних і комунікативних завдань.

Інтерактивні методи навчання стимулюють пізнавальну діяльність і самостійність здобувачів освіти. Ця модель передбачає спілкування в системі «учень – учитель», наявність творчих завдань як обов'язкових. Інтерактивна модель своєю метою ставить організацію комфортних умов навчання, за яких здобувачі освіти активно взаємодіють між собою. Інтерактивна творчість учителя й учня безмежна. Важливо лише вміло спрямувати її на досягнення поставленої навчальної мети.

Якщо я хочу залучити особистість до освітнього процесу (уроку), то зобов'язана допомогти дитині побачити в ньому свою значущість, мотиви власної діяльності. Сьогодні вже неможливо навчати традиційно: у центрі освітнього процесу має перебувати учень. Від його творчої активності на уроці, уміння

доказово міркувати, обґрунтовувати свої думки, уміння спілкуватися з учителем, учнями класу залежить успіх у свідомому опануванні шкільної програми.

Говорячи про інтерактивні методи навчання та методику їх використання за різних форм організації навчання, слід пам'ятати, що діти вчаться ефективно, коли:

- мають мотивацію до навчання;
- перебувають у приязному комфортному середовищі;
- використовуються методи, що відповідають різним стилям і способам навчання;
- використовуються їхні знання і вміння;
- мають почуття контролю над процесом навчання;
- досягають успіхів;
- мають можливість випробовувати нові знання на практиці й використати отриману інформацію;
- повністю залучаються до процесу навчання;
- мають достатньо часу для засвоєння нових знань і вмінь;
- можуть побачити використання здобутих знань та вмінь на практиці.

Тому використання інтерактивного навчання відбувається за активної взаємодії всіх здобувачів освіти, що спонукає їх самостійно поповнювати свої знання, викликає емоційне задоволення, радість від отриманих знань самого процесу їх засвоєння. А це і є основою діяльнісного підходу в навчанні.

Крім того на своїх уроках застосовую ІКТ. Такі уроки особливо необхідні і доцільні в початковій школі. Учні початкових класів мають наочно-образне мислення, тому дуже актуально будувати їхнє навчання, використовуючи більше високоякісного ілюстрованого матеріалу, залучаючи у сприймання зір, слух, емоції, уяву. Використання мультимедійних презентацій робить процес навчання цікавим, ігровим, змістовним.

У своїй роботі активно використовую платформу «Wordwall». Цей ресурс допомагає створювати власні інтерактивні вправи, завдання, тести, а також можливість роздруковувати створений матеріал. У цій програмі існують різні шаблони, які я використовую для створення вікторин, анаграм, відповідників, діаграм, полювання на кротів та багато інших цікавих шаблонів. Завдання

можливо використовувати на різних етапах уроках. Діти з великим задоволенням виконують інтерактивні домашні завдання, підвищують пізнавальну активність в процесі оволодіння знаннями.

Використання ІКТ на різноманітних уроках у початковій школі НУШ дає змогу перейти від пояснювально-ілюстрованого способу навчання до діяльнісного, за якого дитина стає активним суб'єктом навчальної діяльності. Це сприяє усвідомленому засвоєнню знань учнями.

1.3. Застосування діяльнісного підходу на різних етапах уроку.

Діяльнісний метод навчання є одним із основних у сучасній початковій школі. Застосовуючи діяльнісний підхід під час уроків в початкових класах я створюю необхідні умови для розвитку умінь школярів самостійно мислити, відбирати матеріал, аналізувати, добре орієнтуватися в новій ситуації, успішно здійснювати пошук способів вирішення практичних завдань, створюю умови для вмілого прогнозування і планування власної діяльності, для вміння систематизувати наявну інформацію.

Постійно працюю над активізацією навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти, як основи навчального процесу.

Навчально-пізнавальна діяльність складається з інтелектуальної, дослідницько-експериментальної, конструкторської, інформаційно-пошукової, винахідницької, раціоналізаторської, кожна з яких має свою структуру. Цю діяльність організовую в зоні найближчого розвитку учня, яку стисло можна визначити як таку, в якій вимагається не пригадування раніше вивченого, не використання способів дій лише за аналогією, за відпрацьованим алгоритмом, а напружена власна розумова діяльність, спрямована на розв'язання раніше невідомих навчальних завдань.

Школяр має бути постійно включений у самостійний пошук нових знань і використовувати для цього способи самонавчання. Якщо учень не включений у таку діяльність, його навчання припиняється. Самостійна робота розглядається як перетворення інформації на знання, вміння, навички і далі – на компетенцію. Саме тому вона має мати місце на більшості уроках та позакласних заняттях: від

постановки мети до здійснення контролю і самоконтролю, корекції, з переходом від найпростіших видів робіт до складніших, що мають пошуковий характер. Досвід показує, що ефективність самостійної роботи досягається, якщо вона є одним з основних органічних компонентів навчального процесу і здійснюється планомірно, систематично, а не випадково й епізодично.

Реалізую діяльнісний підхід через засвоєння учнями і постійне удосконалення змісту і суті універсальних, надпредметних, узагальнених способів дій, знання їх структури і функцій. Це весь комплекс дій, які використовуються у вивченні різних предметів і складають таку фундаментальну компетенцію, як уміння самостійно вчитися і самовдосконалюватися. До цих дій відносяться логічні операції аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення і систематизації, класифікації, індукції й дедукції, виділення головного тощо. Уміння використовувати ці логічні операції – основа навчальних дій.

Для ефективного застосування діяльнісного підходу у навчанні, потрібно старанно планувати свою роботу. Наприклад, плануючи урок намагаюсь дотримуватись такої структури (реалізуючи діяльнісний підхід).

1. Організаційний момент: самовизначення до діяльності.

На даному етапі процесу навчання намагаюсь позитивно налаштувати здобувачів освіти, щоб вони включилися в роботу. Так висловлюю їм гарні побажання, як у віршованій, так і в прозовій формі. Шлю побажання успіхів. Діти один одному шлють позитивні побажання, обмінюються посмішками, рукоштовпанням. Також висловлюють припущення, що їм може бути потрібним для успішної роботи на уроці.

2. Актуалізація знань.

На цьому етапі повторюється матеріал, який необхідний для відкриття нового матеріалу, ставиться проблемна ситуація. Тут вдало підходять інтерактивні методи «Мозковий штурм», «Асоціативний кущ».

Мотивуючим прийомом «Яскрава пляма» - можуть бути загадки, ребуси, кросворди, «Шість літер», казки, фрагменти з художньої літератури, випадки з історії, з життя.

3. Постановка проблеми.

На цьому етапі визначаю, де в здобувачів освіти виникло утруднення, чому виникло. Завдяки діалогу вчителя і учнів, здобувачі освіти самі формулюють тему уроку і ставлять перед собою мету уроку.

4. Побудова проекту виходу із утруднення.

На даному етапі використовую пояснення, навчальне відео, досліді і експерименти. Може бути як фронтальна, так і групова чи парна робота.

5. Первинне закріплення.

Цей етап включає розв'язування типових завдань з коментуванням, бо промовляння забезпечує можливості розуміння дитиною навчального матеріалу та його запам'ятовування. Це завдання за аналогією, завдання з підказкою. Дані види роботи передують виконанню самостійної роботи.

6. Самостійна робота.

На даному етапі використовую індивідуальну форму роботи: здобувачі освіти самостійно виконують завдання нового типу і роблять самоперевірку. Намагаюсь формувати у здобувачів освіти аналітичні вміння: знайти помилку, з'ясувати її причину і спосіб виправлення, і вміти оцінити власну діяльність на даному етапі. Самостійна робота буде вдалою, якщо на цьому етапі, по можливості, для кожного учня буде створена ситуація успіху, що вмотивує їх до подальшої пізнавальної діяльності.

7. Повторення (закріплення вивченого матеріалу)

На цьому етапі відбувається включення нових знань у систему сформованих.

Організую роботу в парах, в групах, творчі завдання, метод «Міні-проектів», рольові ігри.

8. Рефлексія.

На цьому етапі проходить фіксація нового правила (алгоритму); організовується самооцінка учнями своєї навчальної діяльності за допомогою спеціальних запитань. Також застосовую метод «Незавершені речення», «Мікрофон», різні ігри типу «Так-ні».

Навчання молодшого школяра повинно бути цікавим, радісним і одночасно забезпечувати глибоке засвоєння програмового матеріалу. Тому підбираю такі інтерактивні вправи, які б дали учням «ключ» до засвоєння теми.

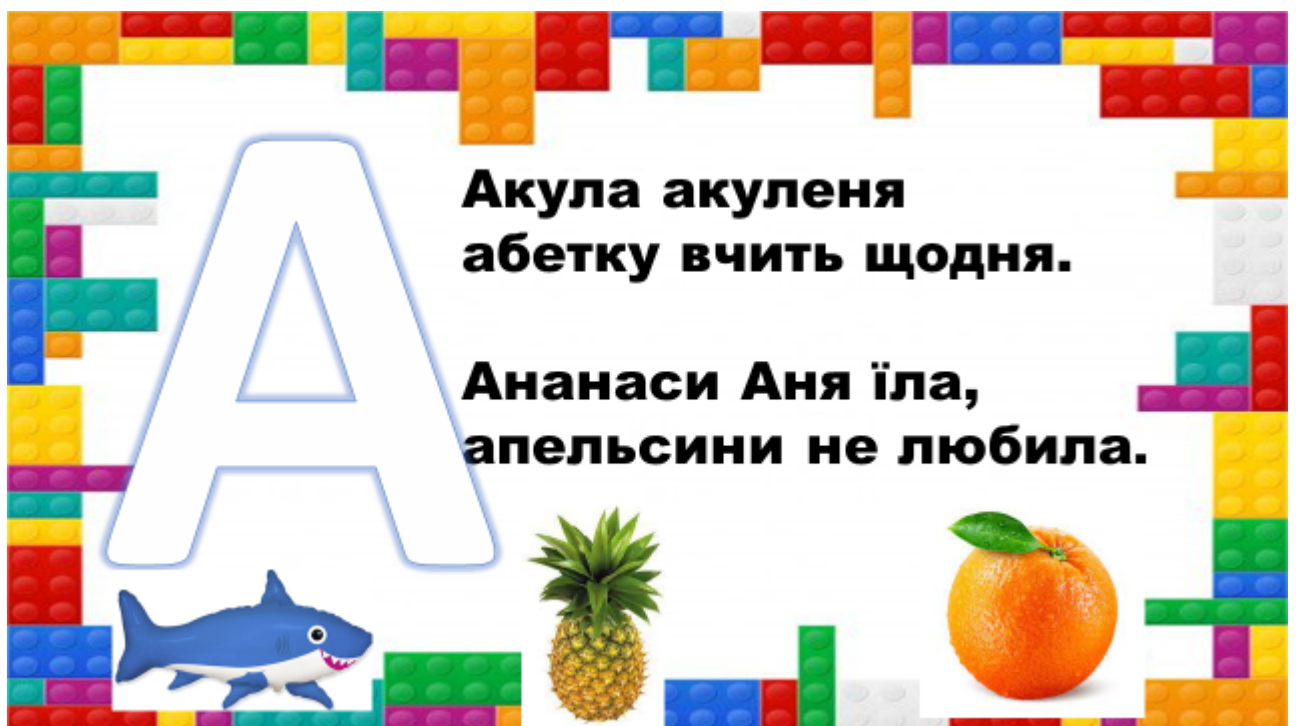
На уроках намагаюся створювати ситуації, в яких учень повинен:

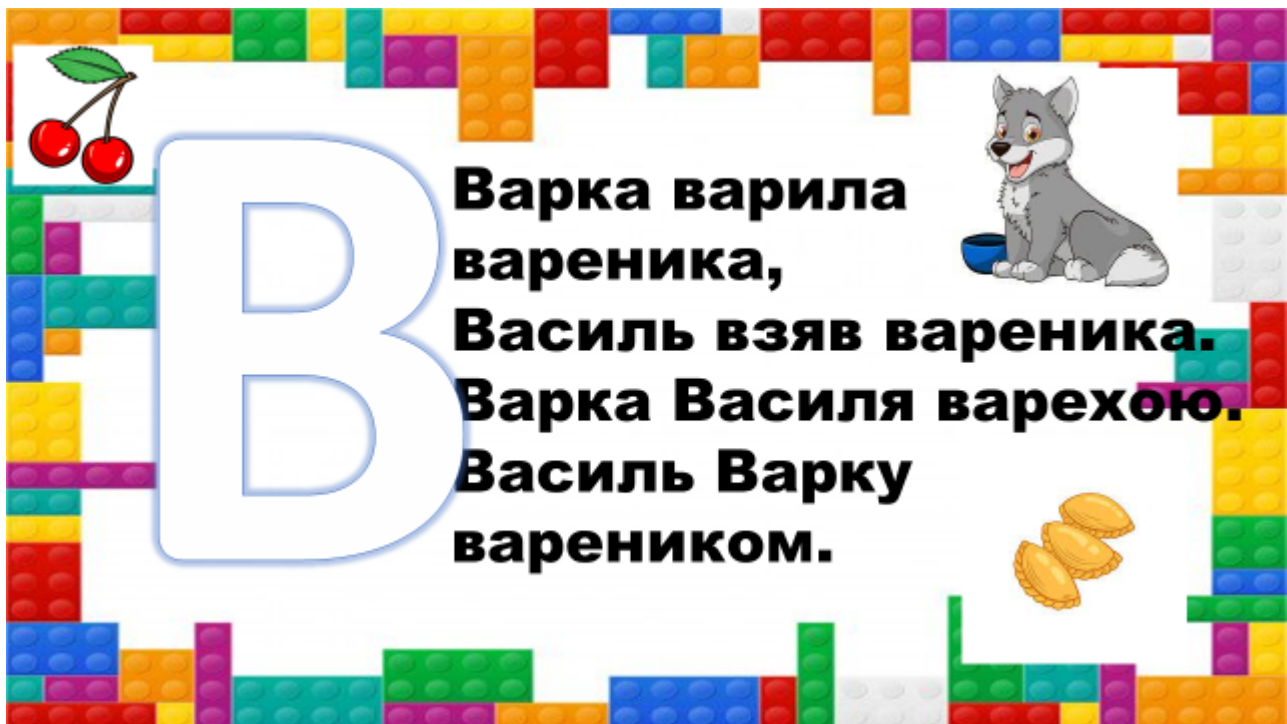
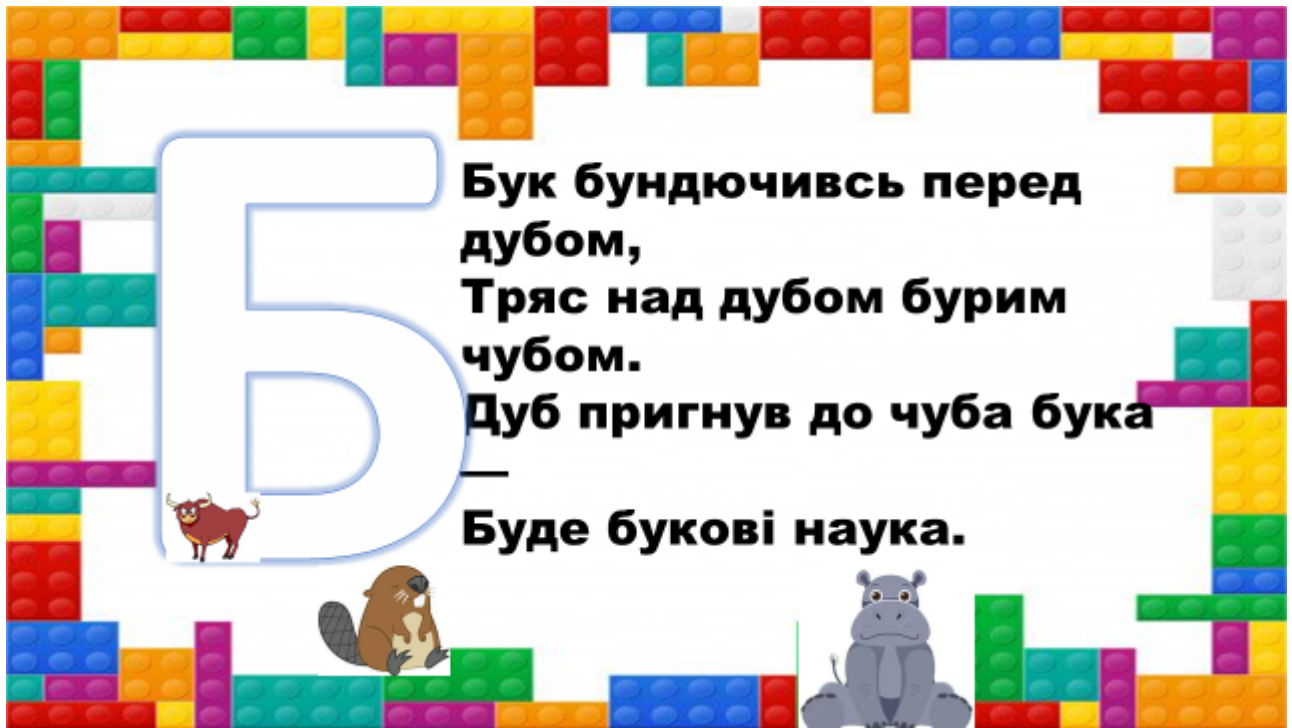
- захищати свою думку, наводити на її захист аргументи, докази, користуватися здобутими знаннями;
- ставити запитання вчителю, товаришам; з'ясовувати незрозуміле, поглиблювати процес пізнання;
- рецензувати відповіді товаришів, твори, інші творчі роботи, вносити корективи, давати поради;
- ділитися своїми знаннями з іншими;
- допомагати товаришам, коли вони відчують утруднення, пояснювати незрозуміле;
- спонукати здобувачів освіти знаходити не одне лише рішення з декількох самостійно зроблених;
- практикувати вільний вибір завдань, переважно пошукових, творчих;
- створювати ситуації самоперевірки, аналізу особистих пізнавальних і практичних дій;
- урізноманітнювати діяльність, включати в пізнання елементи праці, гри, цікавинки, художньої, громадської та інших видів діяльності;
- викликати інтерес до колективної діяльності, на основі якої відбувається формування активної позиції.

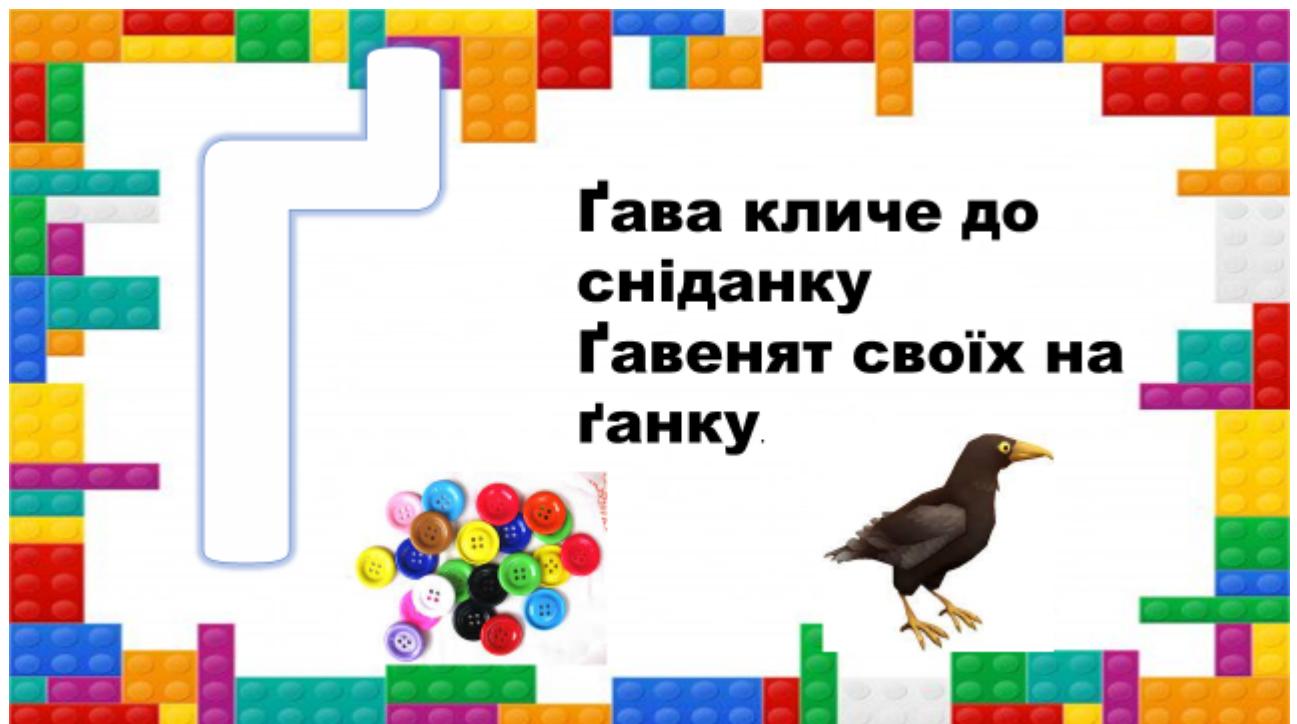
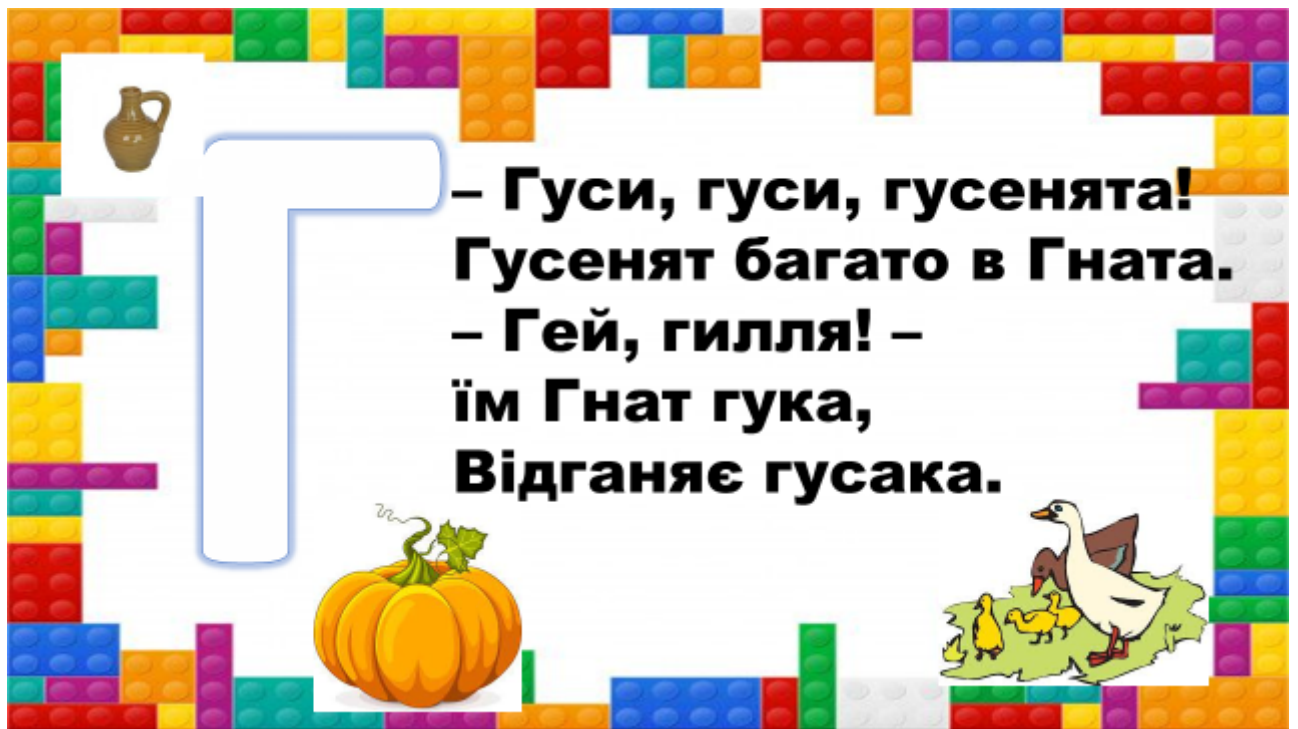
Педагогу слід пам'ятати, що володіння дитиною способом діяльності – ситуація її успіху. Активізація пізнавальної діяльності вимагає застосування новітніх технологій, інтерактивних методів, засобів, форм, навчання, які спонукають здобувачів знань до виявлення активності. Для цього намагаюся так організувати процес пізнання, в якому об'єкт пізнання був би включеним у сферу діяльності школяра. Для того, щоб знання учнів були результатом їх власних пошуків, необхідно організувати ці пошуки, управляти учнями, розвивати їх пізнавальну діяльність, вчити здобувати знання.

РОЗДІЛ II

ЗАСТОСУВАННЯ ФОРМ ТА МЕТОДІВ ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ
В РОБОТІ З УЧНЯМИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ:
ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИКИ

Д

**Будували дім
бобри,
Замість дому дві
діри.
Видра вдерлася у
дім,
Буде жити видра в
нім**

Л

**Летів перепел
перед**

Є

**Єнот і єхидна
складали валізи,
Вони до Єгипту
летіли без візи.**

Ж

**Жабка в жовтому
жакеті,
Жук в зеленому
жилеті.
Жаба ґудзик
застібає,
Жук годинничка
виймає.**

З

**Залізне зубило
залізо любило,
Зубило в залізо
залізно залізло.**

И

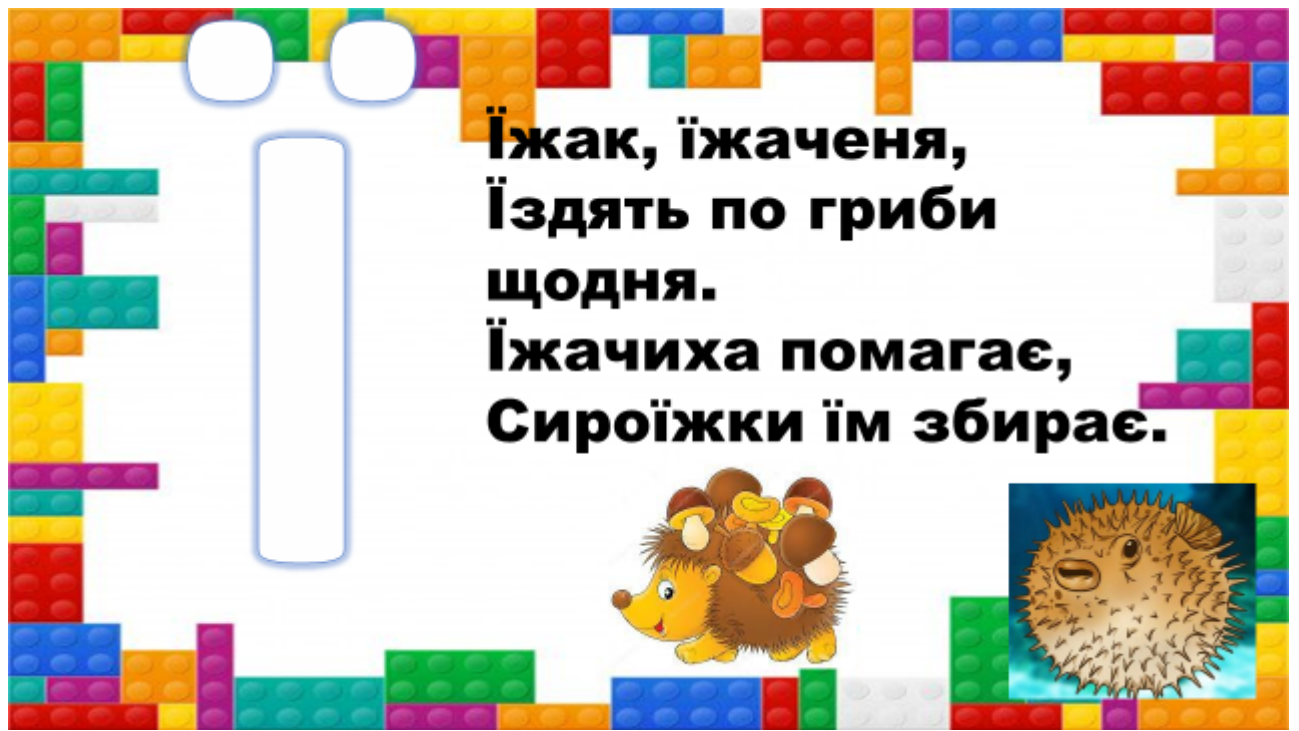
**Три лисички, три
сестрички
Миють лапки,
миють личка.
Не виводить тато
лис
Їх немитими у ліс.**

І

**Ішов індик з індичкою,
Ішов понад водичкою,
А за ними –
індичатка...
Починаймо все
спочатку.**

**Їжак, їжаченя,
Їздять по гриби
щодня.
Їжачиха помагає,
Сироїжки їм збирає.**

**Королева коло лева,
Коло королеви – лев.
Лева любить
королева,
Королеву любить лев!**

Л

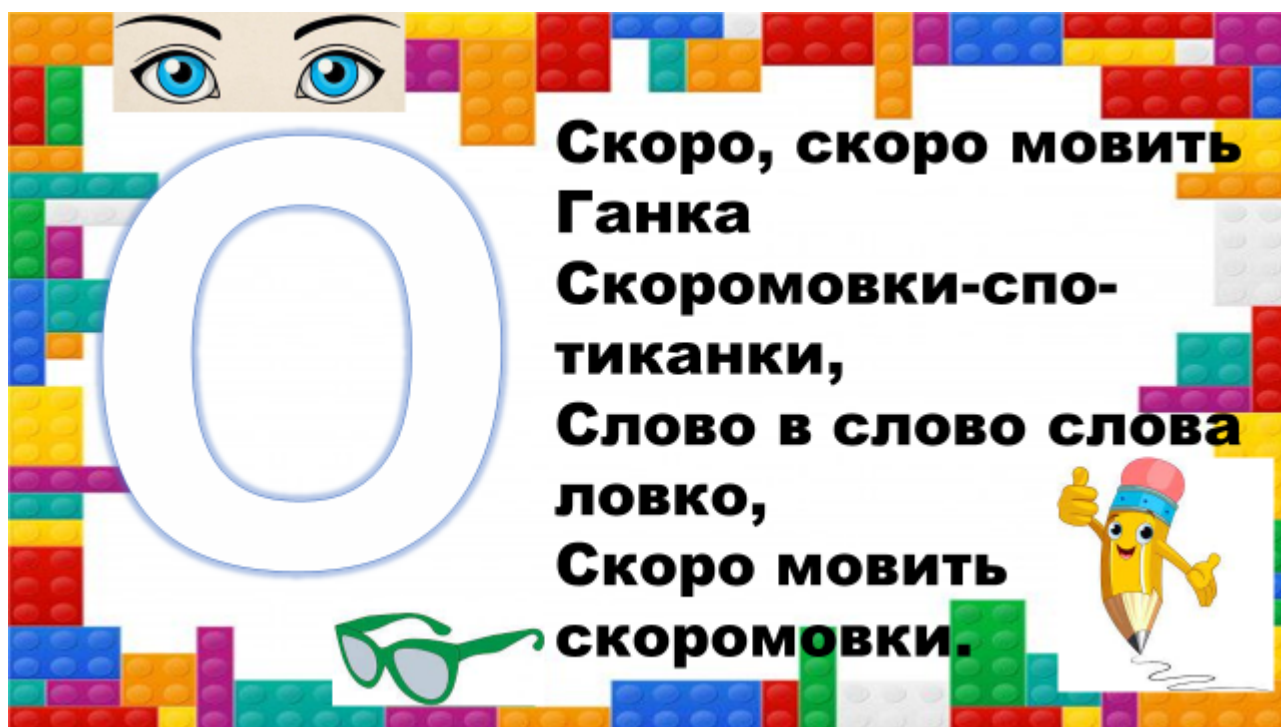
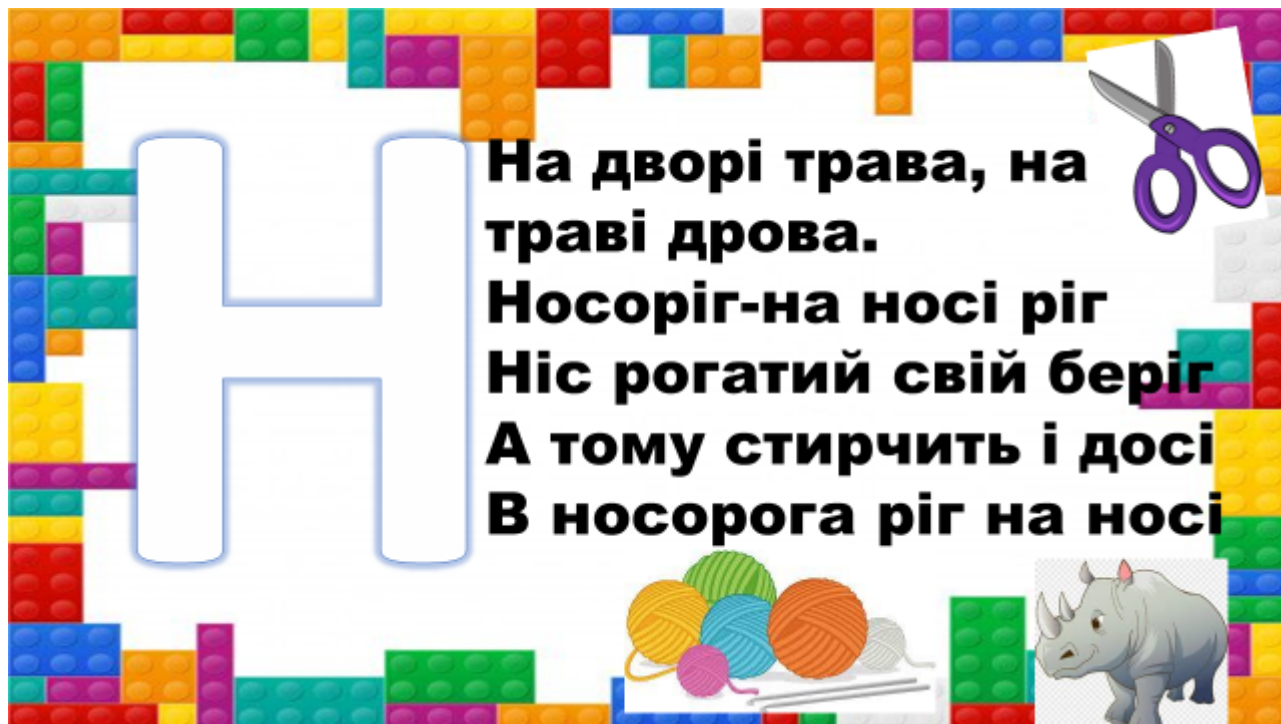
**В лісі лиса лось
зустрів,
Лис до лося засвистів.
Лось злякався і од
лиса
Дременув скоріш до
лісу.**

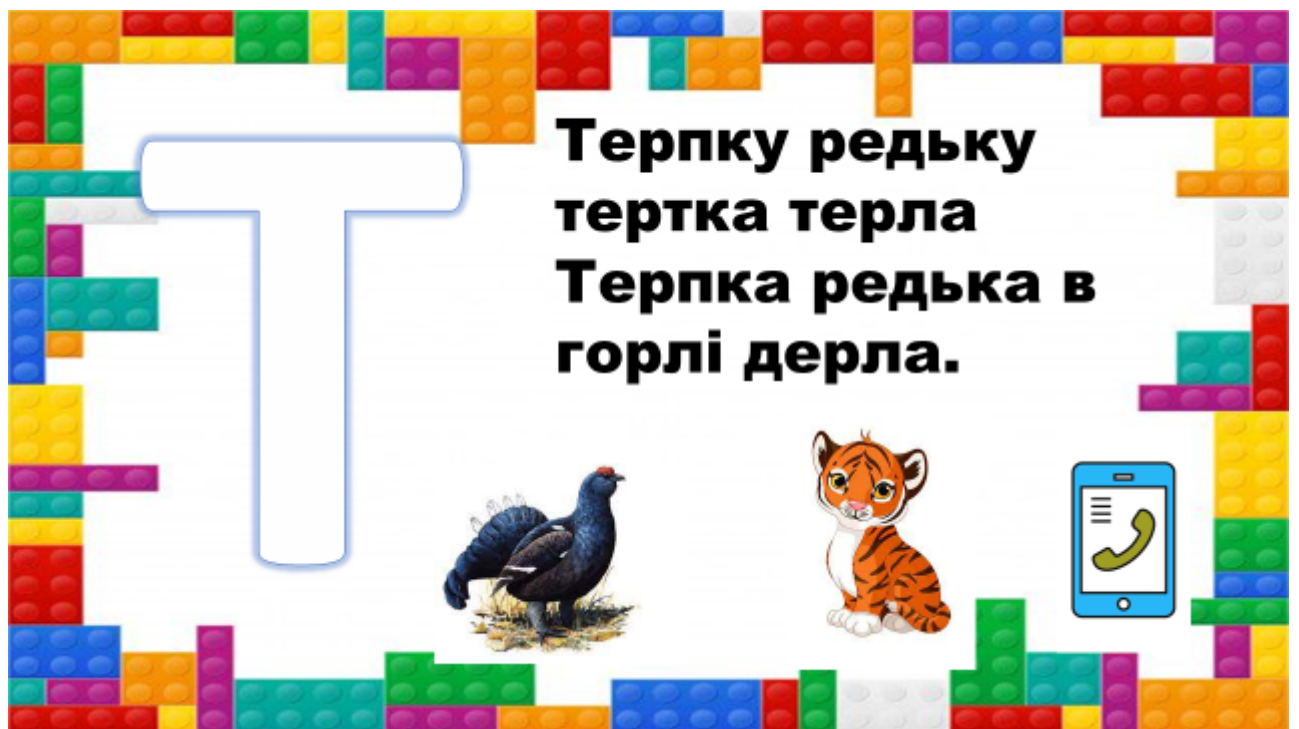
М

**Мила Міла мишку
милом,
Міла мило упустила.
Упустила Міла мило,
Мишку милом не
домила.**

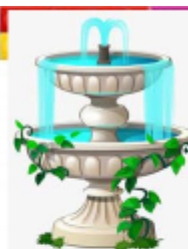
У

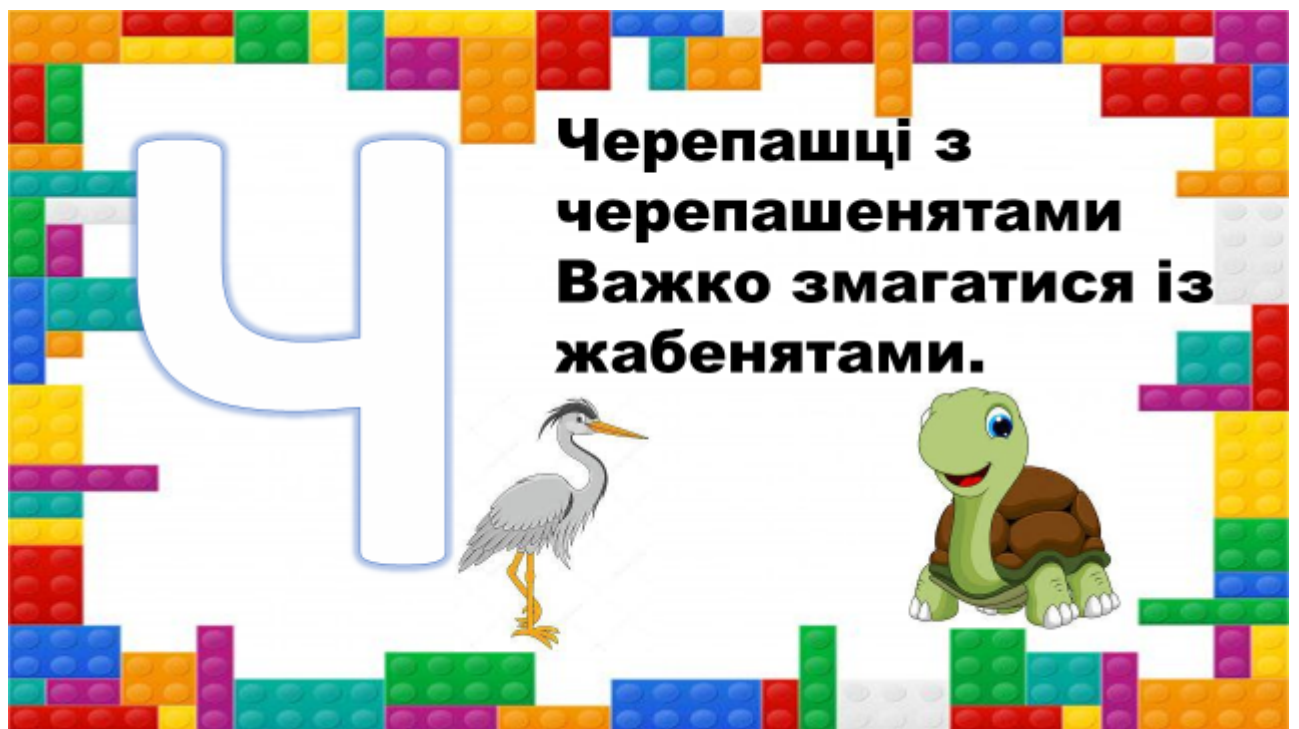
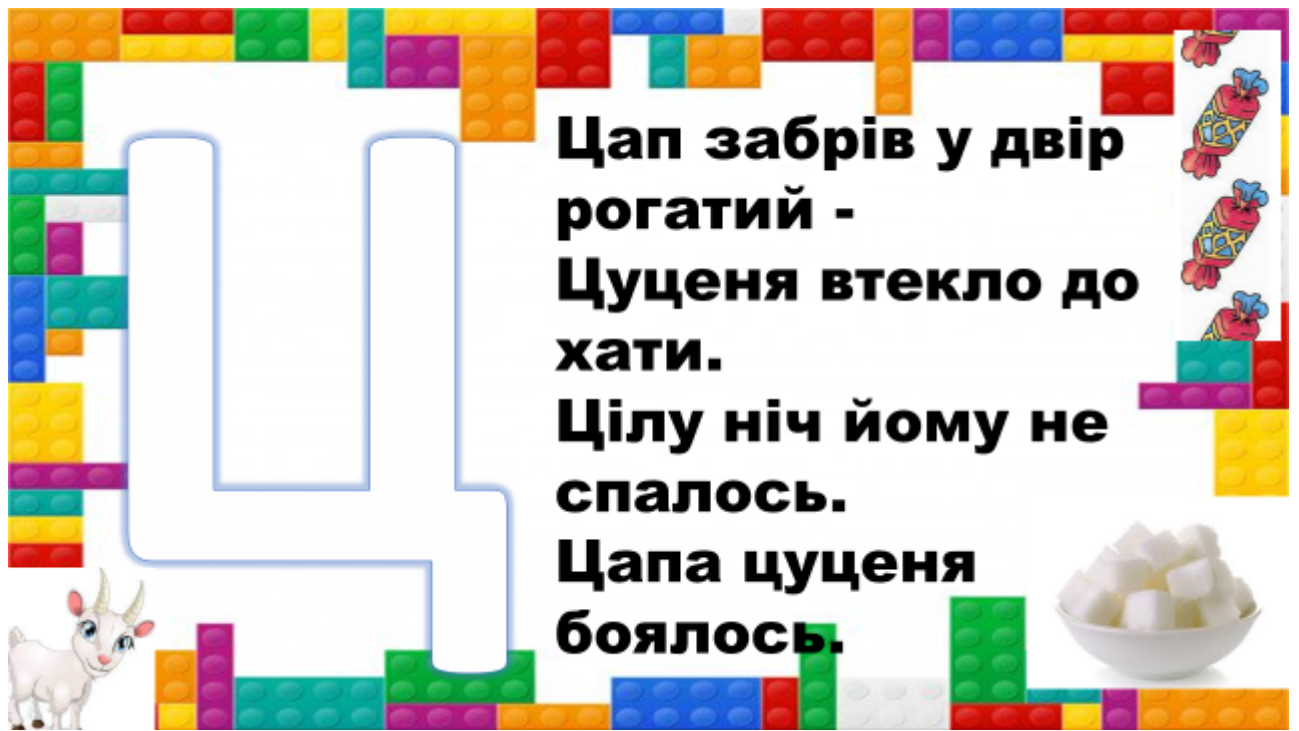
**У Павла блискуча
сумка,
А у сумці – ручка й
гумка.
Думає у сумці гумка,
Як чужу утерти
думку.**

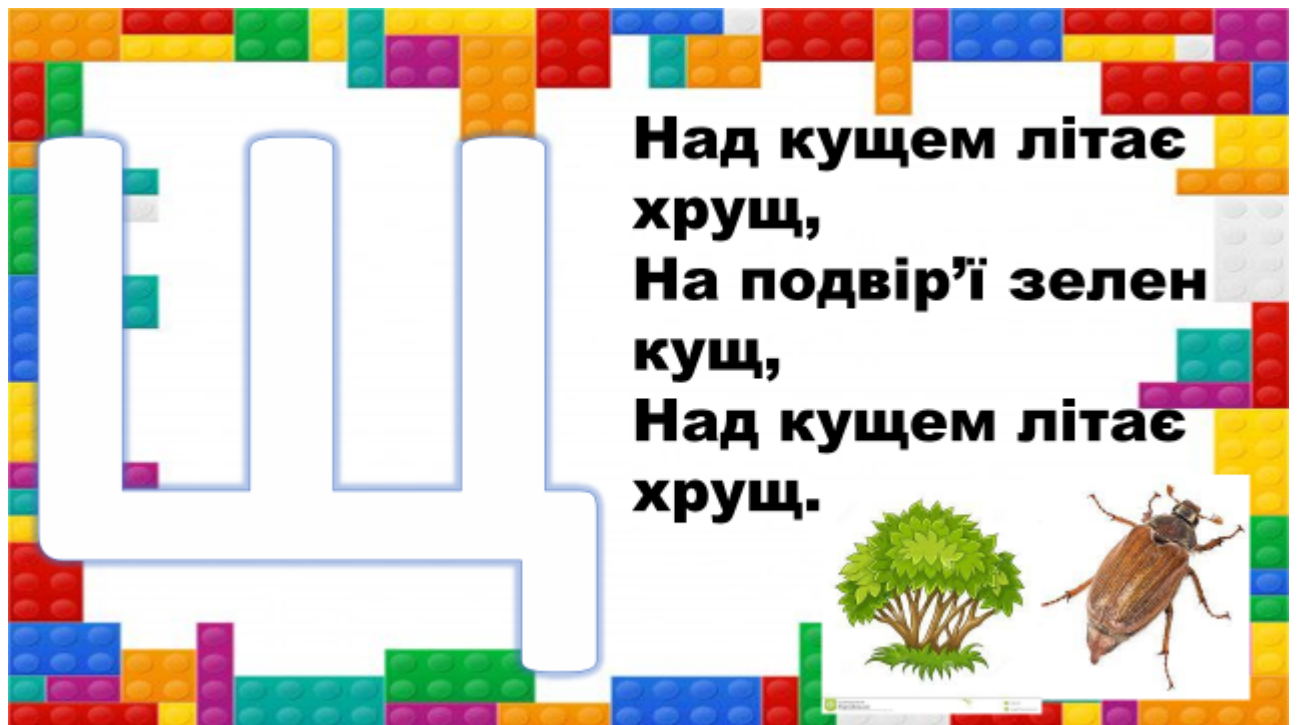
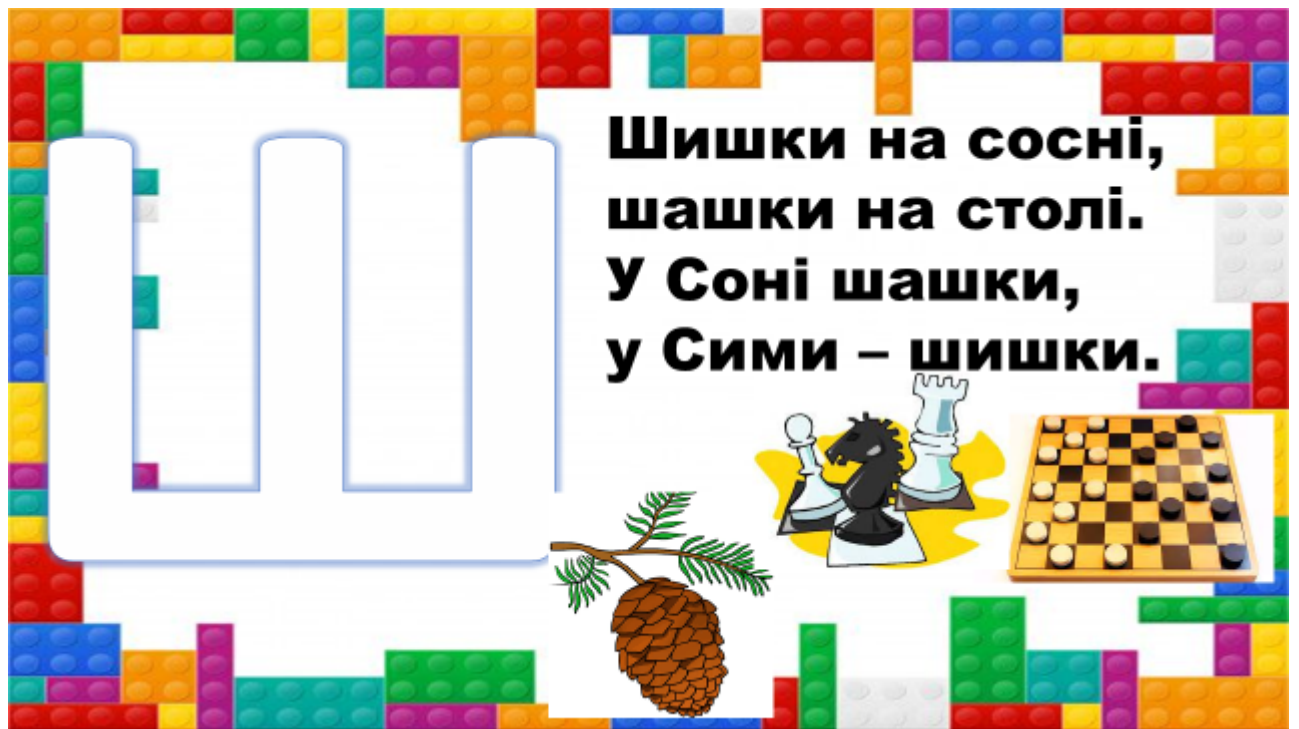

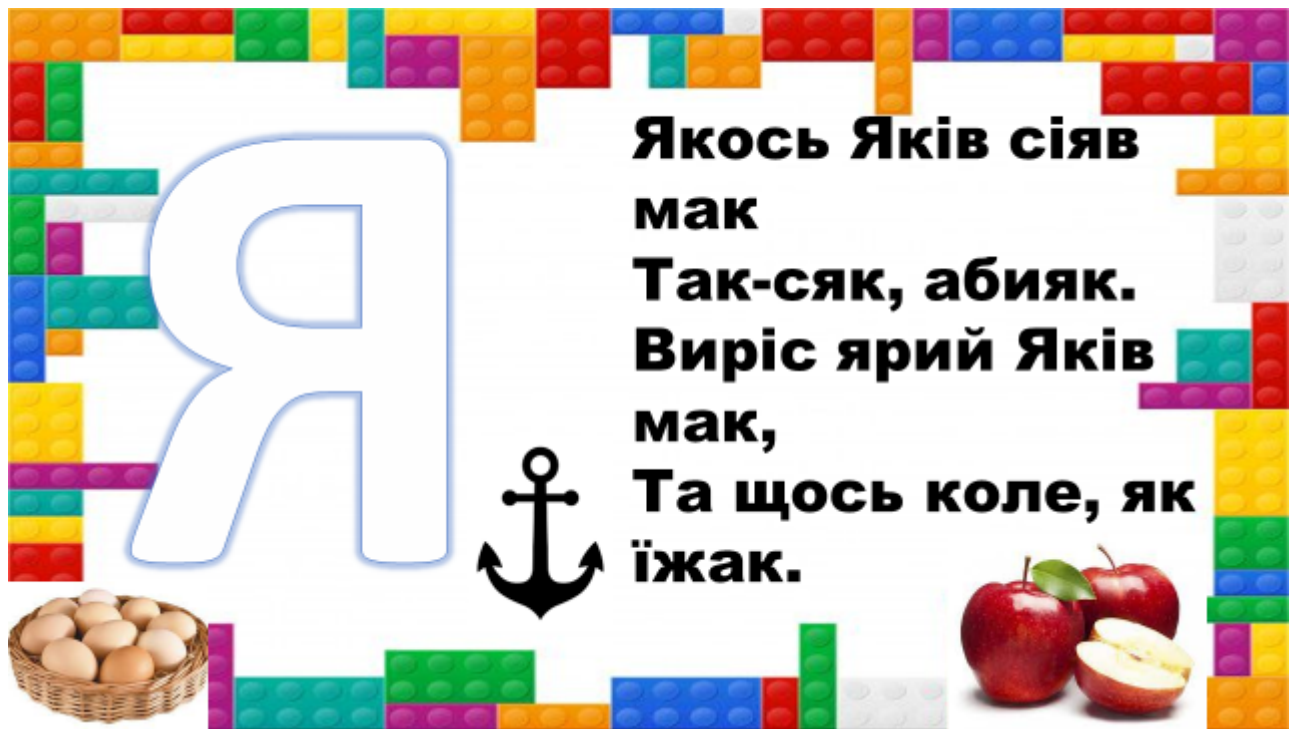
Ф

**Фірма ферму
будувала
Фарби фірмі було
мало.**

<https://docs.google.com/presentation/d/16Rh0-cLeldNV8LoRDk48DDItUScYDSXa/edit?usp=sharing&ouid=107777687470480357440&rtpof=true&sd=true>

2.2. Розвивальні завдання «Світ навколо тебе»

Натисни на потрібне зображення. Для продовження – стрілку «далі».

Таня любить солодкий...

Натисни на потрібне зображення. Для продовження – стрілку «далі».

Восени падає ...

Натисни на потрібне зображення. Для продовження – стрілку «далі».

Виноградний сік зробили з ...

Натисни на потрібне зображення. Для продовження – стрілку «далі».

У норі живе...

Натисни на потрібне зображення. Для продовження – стрілку «далі».

У качки народжується – ...

Натисни на потрібне зображення. Для продовження – стрілку «далі».

На дубі виростають ...

Натисни на потрібне зображення. Для продовження – стрілку «далі».

Марина спекла ...

Натисни на потрібне зображення. Для продовження – стрілку «далі».

Оленка випрала ...

Натисни на потрібне зображення. Для продовження – стрілку «далі».

Неля прополола ...

Натисни на потрібне зображення. Для продовження – стрілку «далі».

На небі світить вночі ...

Натисни на потрібне зображення. Для продовження – стрілку «далі».

На городі росте ...

Натисни на потрібне зображення. Для продовження – стрілку «далі».

У лісі ростуть ...

Натисни на потрібне зображення. Для продовження – стрілку «далі».

Під землею росте ...

Натисни на потрібне зображення. Для продовження – стрілку «далі».

Ірина вдягнула теплі ...

Натисни на потрібне зображення. Для продовження – стрілку «далі».

Людмила зварила смачний ...

Натисни на потрібне зображення. Для продовження – стрілку «далі».

З молока роблять ...

Натисни на потрібне зображення. Для продовження – стрілку «далі».

Для сну ми одягаємо ...

Натисни на потрібне зображення. Для продовження – стрілку «далі».

Щоб посмажити треба ...

Натисни на потрібне зображення. Для продовження – стрілку «далі».

У воді живе ...

https://drive.google.com/drive/folders/1gya2B_PLtjX9tKEbxwrF52gnlcaO_9CC?usp=s_haring

ВИСНОВКИ

Діяльнісний підхід – це така організація освітнього процесу, за якої головна увага приділяється активній, різнобічній, продуктивній, максимально самостійній навчально-пізнавальній діяльності учнів.

Основна мета сучасної освіти – підготувати компетентну особистість, здатну знаходити правильне рішення у конкретних навчальних, життєвих ситуаціях.

Тому я на своїх уроках реалізую діяльнісний підхід до навчання. А саме:

- вчу вміти бачити проблеми, ставити питання, самостійно знаходити відповіді на ці поставлені питання, робити висновки, приймати рішення;
- спрямовую роботу на підготовку учнів, здатних самостійно і активно діяти, швидко адаптуватися в суспільстві;
- застосовую в своїй роботі активні і інтерактивні методи навчання, які сприяють активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів;
- проводжу самостійні роботи так, щоб створювати ситуацію успіху, по можливості кожній дитині.

Таким чином, діяльнісний підхід у навчанні передбачає:

- виховувати і розвивати такі якості особистості, що відповідають вимогам інформаційного суспільства;
- переходити до стратегії соціального проектування і конструювання в системі освіти на основі розробки змісту і технологій освіти;
- орієнтуватися на розвиток особистості школярів;
- визнавати вирішальну роль змісту освіти, а також способи організації освітньої діяльності та взаємодії учасників освітнього процесу;
- враховувати вікові, психологічні і фізіологічні особливості школярів, роль і значення форм спілкування і видів діяльності для визначення цілей освіти та шляхів їх досягнення;
- забезпечувати наступність дошкільної, початкової загальної, основної і середньої (повної) загальної освіти;
- вести облік індивідуальних особливостей кожного учня (в тому числі обдарованих дітей та дітей з особливими освітніми потребами) і урізноманітнювати організаційні форми, що забезпечують переважання

пізнавальних мотивів і зростання творчого потенціалу.

- Рациональна побудова освітнього процесу дає змогу забезпечити об'єктивні можливості для використання інтерактивних мультимедійних засобів навчання. Застосовуючи такі засоби, можна вивести навчальний процес на якісний рівень, сформувати яскравий об'ємний образ, розвинути логічне мислення й активізувати креативний підхід до навчання. Використання інтерактивних мультимедійних засобів навчання поєднує вербальні, візуальні та інші способи сприйняття інформації. Досвід використання бекграунду діяльнісного підходу підтверджує формування у молодших школярів високого рівня мотиваційного, пізнавального, емоційного компонентів навчальних результатів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бібік Н.М. Компетентність і компетенція у результатах початкової освіти //Початкова школа. - 2010. - №8. - С.1-4.
2. Державний стандарт початкової освіти затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87.
<https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>
3. Дидактичний мультимедійний контент для початкової школи «КМ MEDIA ED PROFI» http://kmmedia.com.ua/ed_profi/
4. Дідик О.В. Компетентісно орієнтоване навчання // Х.: Основа. – 2010.
5. Діяльнісний підхід до організації навчально-пізнавальної діяльності учнів. // Початкова школа. - 2005 - №3.
6. Діяльнісний підхід в початковій школі (з досвіду роботи) " [Електронний ресурс] / Лиса С.Я.. Режим доступу
<https://vseosvita.ua/library/dialnisnij-pidhid-v-pocatkovij-skoli-z-dosvidu-roboti-417176.html>
7. Діяльнісний підхід як основа організації навчально-виховної діяльності учнів. [Електронний ресурс] Режим доступу
https://allref.com.ua/uk/skachaty/Diyal-nisniiy_pidhid_yak_osnova_organizaciyi_navchal-no-vihovnoyi_diyal-nosti_uchniv49
8. Діяльнісний підхід як основа організації освітнього процесу в початковій школі [Електронний ресурс] / Москаль О.В. Режим доступу
<https://vseosvita.ua/library/dialnisnij-pidhid-ak-osnova-organizacii-osvitnogo-procesu-v-pocatkovij-skoli-218758.html>
9. Закон України «Про освіту» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
10. Іщенко А.Ю. Сучасна медіа-освіта: впровадження в Україні та міжнародний досвід. Стратегічні пріоритети. 2013. № 4 (29). С. 80-84.
11. Клімова К. Чупріна О. проблеми та шляхи використання мультимедійних технологій у сучасній початковій школі. Актуальні проблеми лінгводидактики. 2017. Вип. 3. С. 74-78

12. Концепція НУШ
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
13. Методичний посібник для вчителів початкових класів " Діяльнісний підхід у навчанні" [Електронний ресурс] /Мартинчук Н.О. Режим доступу
<https://vseosvita.ua/library/metodicnij-posibnik-dla-vciteliv-pocatkovih-klasiv-dial-nisnij-pidhid-u-navcanni-414190.html>
14. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / за за.ред. Бібік Н.М. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди». - 2017. - 206с.
15. Онопрієнко О.В. Інструментарій оцінювання результатів компетентісно-орієнтованого навчання молодших школярів: навч.-метод.посіб. Київ КОНВІ ПРИНТ. – 2020. – 72с
16. Онопрієнко О.В. Нова українська школа: актуалітети модернізації початкової загальної освіти [Електронний ресурс] / О.В.Онопрієнко// Проблеми сучасного підручника. – 2017. – Вип.19. С.244-252 - Режим доступу:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/psp_2017_19_29
17. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Науково-методичний посібник/К: АСК, 2003.
18. Савченко О. „Виховання розумної особистості, яка вміє самостійно вчитися".- Початкова школа. - 2007. - №8 „.
19. Савченко О. Мета і результат уроку в контексті компетентнісного підходу. Початкова школа. 2015. – №3. – С.10-15.
20. Савченко О. Початкова освіта в контексті ідей Нової української школи і учнів. Директор школи, ліцею, гімназії. 2018. - №3. – С.26-32.
21. Цифрова компетентність вчителя DigCompEdu.
<http://dystosvita.blogspot.com/2018/01/2018.html/>
22. DigComp 2.0: TheDigitalCompetenceFrameworkforCitizens. UpdatePhase 1: theConceptualReferenceModel.
<https://u.to/zSPkFA/>

